ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXIX. ČÍSLO 4 Apríl 2021

Aleluja!

Pastiersky list - Charita kúpila budovu - 245 rokov diecézy - Kalvárie v okolí
Nasledovať Spasiteľa - Sviatosť zmierenia - Je to už dlho - Bl. Benedetta

Piaristická spojená škola F. Hanáka - netradičné stužkovanie počas koronakrízy

Aleluja!

Tomuto radostnému veľkonočnému zvolaniu predchádzalo 40-dňové pôstne obdobie. Skôr, ako budeme sláviť veľkonočné sviatky a spievať to radostné „Aleluja!“, skúsme sa však spýtať sami seba, ako sme prežili toto obdobie.

Čím sme toto obdobie naplnili? Čoho sme sa dokázali zrieknuť? Podarilo sa nám naplniť naše pôstne plány a predsavzatia? Stali sme sa aspoň o trochu lepšími, trpezlivejšími, ochotnejšími, pozitívnejšími? (A teraz nemyslím na PCR a antigénové testovanie.) Alebo sme sa nebodaj „vďaka“ vonkajším okolnostiam stali ešte horšími?

Ja som sa počas tohto obdobia usiloval spájať príjemné s užitočným. Ísť trochu do prírody nadýchať sa čerstvého vzduchu, poprechádzať sa, ale zároveň duši dopriať aj dostatočné pookriatie. Aspoň raz do týždňa som išiel na niektorú z kalvárií v blízkom okolí (v rámci okresu).

V jednu nedeľu som bol s priateľmi na kalvárii v Nitrici. Pomaly sme išli od zastavenia k zastaveniu, nahlas sme čítali zamyslenia a postupne sa k nám pridávali ďalší ľudia. Najskôr dve ženy, potom mladá rodinka s troma deťmi, manželia... Zrazu to už nebola malička skupinka, ale postupne sa zväčšujúca skupina.

Pri dvanástom zastavení (Pán Ježiš na kríži zomiera) sa pri nás zastavili dvaja páni, ktorí zostupovali dolu z kalvárie. Pochválili nás, že sa takto spoločne modlíme, a spýtali sa, či chceme vedieť niečo viac o tomto mieste. Na naše prikývnutie sa jeden z nich s nadšením rozhovoril o tom, ako už v roku 1969 chceli na kopci nad dedinou postaviť kríž. Ale keďže vtedajší komunistický režim to nedovoľoval, čakali až do roku 1999 a vtedy na začiatku milénia postavili nad svojou obcou veľký kríž. No ich plány sa tým neskončili. Chceli k tomu krížu urobiť aj krížovú cestu.

Vhodným časom na to mal byť rok 2013, keď bolo výročie písomnej zmienky o ich obci. Ale ani obec, ani farnosť nemali na to vhodné prostriedky – obec pripravovala oslavy a farnosť dokončievala stavbu kostola. A tak museli opäť čakať – až do roku 2019, keď sa im na jeseň podarilo zrealizovať osadenie štrnástich zastavení krížovej cesty.

Asi 20 minút sme pozorne počúvali históriu tohto miesta, na ktoré sú patrične hrdí, a ich ďalšie plány do budúcnosti. Poďakovali sme za výklad, pokračovali sme v modlitbe, vyšli sme na vrchol ku krížu a kochali sme sa nádherným výhľadom na okolie.

Keď sme zostúpili naspäť dole, na naše prekvapenie nás ešte jeden z tých pánov čakal, pretože nám chcel toho ešte veľa povedať. Dokonca nám aj zaspieval pieseň k oslave kríža, ktorú zložili k posviacke. A ja som si uvedomil, že to ich nadšenie a radosť nie sú iba chvíľkové, ale táto radosť vyviera z hĺbky ich srdca, je pevne ukotvená v kríži a nikto a nič ju neuhasí. Práve naopak, zapáli aj druhých. Podobne to cítili aj moji spolupútnici na kalvárii v Nitrici.

Prajem nám všetkým takéto nadšenie za Krista, aby sme napriek všetkým ťažkostiam a negatívam dokázali žiť radostne, lebo Kristus zomrel a vstal z mŕtvych, aby sme žili, a nie živorili. Aleluja!

Marek Sabol, farár

Veľká noc – Ježiš nám dáva nádej

Pastiersky list Banskobystrickej diecézy, 4. apríl 2021

Drahí bratia a sestry, milá mládež, srdečne Vás všetkých pozdravujem!

Viac ako rok prežívame epidemickú situáciu. Všetci sme z toho smutní a unavení. Predsa však, my veriaci, máme dnes dôvod na radosť. Pán Ježiš vstal z mŕtvych, zvíťazil nad zlom, hriechom a smrťou – a povoláva nás k účasti na jeho víťazstve. Čo to pre nás znamená? V prvom rade ide o nádej na večný život. V Druhej knihe Machabejcov (napísaná bola v rokoch 130 - 125 pred Kristom) čítame, čo očakávali siedmi pokrvní bratia, ktorých pohanský kráľ Antiochus IV. Epifanes (vládol v rokoch 175 - 163 pred Kristom), odsúdil na smrť: „Ty zlostník, odstraňuješ nás síce z časného života, ale Pán všehomíra, pre ktorého zákony zomierame vzkriesi nás pre večný život“ (2 Mach 7, 9).

„Nádej na večný život“ bola vyjadrená aj v iných knihách Starého zákona. Napr. v Knihe žalmov čítame: „Ukážeš mi cestu života. U teba je plnosť radosti, po tvojej pravici večná slasť“ (Ž 16, 11). V Knihe Jób ťažko skúšaný a veľmi chorý muž takto dúfa: „Oslobodený od tela budem vidieť Boha“ (Jób 19, 26).

Pravdaže, nádej na večný život nám najviac priblížil Pán Ježiš. On nám zjavil plné poznanie pravdy o živote po smrti. Toto poznanie je obsiahnuté v Evanjeliu: bude to blažené prebývanie spolu s ním, pretože Boh nás jedinečne vnútorne zmenil. Ten, kto ho nasleduje, ten sa stáva Božím dieťaťom. Víťaziaci Kristus Pán nás urobil svojimi dcérami a synmi – dedičmi neba.

Máme si azda myslieť, že ovocie vzkriesenia – teda večný život, budeme môcť užívať až po smrti? Že tu v pozemskom živote ešte nič z tejto veľkonočnej nádeje nemáme a nedostaneme?

Nie, tak to nie je. Veľkonočná nádej na večnosť nás začína obohacovať už tu, v pozemskej životnej skúške. Nádej automaticky preniká celú ľudskú bytosť.

Pavol apoštol v Liste Galaťanom učil: „Vy ste povolaní pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske! Veď celý zákon sa spĺňa v jedinom slove, v tomto: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! Ale ak sa medzi sebou hryziete a žeriete, dajte si pozor, aby ste sa navzájom neponičili. Hovorím však: Žite duchovne a nebudete spĺňať žiadosti tela. Lebo telo si žiada, čo je proti duchu, a duch, čo je proti telu. Navzájom si odporujú, aby ste nerobili to, čo chcete.“ (Gal 5, 13 - 17)

Pavol dôrazne žiadal svojich súčasníkov – a teda aj nás, aby sa naše vykúpenie prejavovalo navonok pekným kresťanským životom.

Preto svätý pápež Lev Veľký (440 – 461) kázal: „Keď sa náš Pán Ježiš Kristus narodil ako pravý človek, pričom neprestal byť pravým Bohom, položil v sebe základ nového stvorenia a svojím príchodom dal ľudskému pokoleniu duchovný začiatok. Ktorá myseľ dokáže pochopiť toto tajomstvo, ktorý jazyk vysloviť túto milosť? Neprávosť sa mení na nevinnosť a starina na novosť.“ (Sermo 7 in Nativitate Domini) Pápež formoval kresťanov tak, aby to „nové“ – teda Kristovo správanie a príklad – prejavovali aj v praktickom živote. Určite, vzorný a obetavý Ježišov život, zavŕšený víťazným vzkriesením, je pokladnicou dobrých a krásnych čností. Smelší autori sa pokúsili niektoré z nich aj vymenovať: príklad hrdinstva; príklad chrabrého zápasu a dodržania slova; víťazstvo dobra a pravdy; víťazstvo života nad smrťou; vernosť slov a priateľstva.

V tej istej kázni pápež Lev ďalej burcuje: „Zobuď sa, človeče, a spoznaj vznešenosť

svojej prirodzenosti. Spomeň si, že si bol stvorený na Boží obraz, lebo aj keď bol v Adamovi porušený, v Kristovi sa opäť obnovil. Užívaj viditeľné stvorenia, ako ich treba užívať, ako užívaš zem, more, nebo, vzduch, pramene i rieky. A všetko, čo je v nich krásne a obdivuhodné, zameraj na chválu a oslavu Stvoriteľa!“

A naozaj, dobrý kresťanský život mnohých veriacich za dvetisíc rokov je hmatateľným dôkazom Pánovho zmŕtvychvstania a stálej duchovnej moci tohto jeho víťazstva.

Významný francúzsky historik a pedagóg, Ernest Lavisse (1842 - 1922), vyhlásil: „Ja, ako historik, neviem, čo sa stalo v Jeruzaleme vo Veľkonočné ráno. Ale dobre viem, že v ten deň sa narodilo ľudstvo, ktoré nezomiera.“

Časopis Slovenské hlasy z Ríma (č. 8 - 9/1987) opísal nasledujúcu skutočnú udalosť. Nad morom havarovalo súkromné lietadlo, v ktorom boli len dve osoby, pilot a bohatý štyridsiatnik, podnikateľ Jacques Neuille. Pilot zahynul, Jacques sa zachránil na maličkom ostrove, ktorý však bol ostrovom malomocných. Úľava z toho, že prežil, sa zmenila na hrôzu. Okolo seba videl ľudské príšery, ich hnijúce telá, zúfalé tváre... a zachvel sa. Tých mrzákov bolo čoraz viac. Jednému chýbala pravá ruka, iný mal nohu na mnohých miestach rozožratú strašnou chorobou. Ďalší mal na mieste nosa len strašný čierny otvor...

Až potom prišiel muž v habite so zarastenou tvárou a s dobráckym úsmevom. Bol to katolícky kňaz – misionár, ošetrovateľ. Jacques Neuille nechápal, čo tohto kňaza drží na mieste smrti? Kňaz mu povedal: „Drží ma tu nádej na blaženú večnosť. Preto slúžim a milujem týchto chudákov.“ Jacquesa to mimoriadne oslovilo. On ako podnikateľ veril peniazom, veci duchovné mu boli vzdialené. Roky nechodil do kostola a Boha „neevidoval“. Teraz sa však rozhodol, že sa tomuto obetavému kňazovi po dlhých rokoch úprimne vyspovedá.

Jacquesa najviac trápilo to, že chcel zabiť svojho rodného brata. Mal vtedy 19 rokov a umrela im matka. Neplakal však za ňou. Už mal srdce zatvrdnuté, skazené a celý horel túžbou po bohatstve. Hlavou mu prebehla krutá myšlienka: „Zabijem brata a celý rodinný majetok pripadne mne.“ V noci s kuchynským nožom v ruke sa priblížil ku spiacemu 11-ročnému bratovi. Mal vypité, a tak sa stalo, že miesto srdca prebodol bratovi celú dlaň pravej ruky. Brat od strachu ušiel z domu a odvtedy nebolo po ňom ani chýru.

Teraz by rád napravil svoj hriech. Rád by rozširoval na zemi lásku... Ale nie tu, na tomto strašnom ostrove, chcel by sa vrátiť medzi ľudí. Misionár ho rozhrešil a potešil ho. Povedal mu, že o dva týždne príde loď, ktorá dováža lieky a obväzy. Môže odísť s ňou...

Jacques sa veľmi potešil. Mal zachránené nielen telo, ale aj dušu. Zásobovacia loď prišla načas. Člň odvážal Jacquesa na loď. Vtedy kňaz – misionár stojac na brehu vysoko dvihol pravú ruku a požehnal ho. Jacques od prekvapenia stŕpol. V žiari zapadajúceho slnka celkom zreteľne videl žehnajúcu misionárovu ruku a dlaň, cez ktorú sa tiahla hrubá červenkastá jazva! Misionár, bol to jeho rodný brat, sa na neho milo usmial.

Jacques Neuville nebol schopný ani pohnúť jazykom. Stál zmeravený a odhodlaný, napraviť všetko, čo dovtedy kazil.

Drahí bratia a sestry, aj my na Veľkú noc dostávame novú šancu napraviť svoj život, lebo sme obdarovaní veľkou nádejou, ktorú nám garantuje Ježiš. Využime to.

Vinšujem Vám pokojnú a milostiplnú Veľkú noc! Nech nádej na večný život prenikne celý náš život a motivuje nás k obetavému konaniu dobra.

Všetkých Vás zo srdca žehnám!

Mons. Marián Chovanec, biskup

Charita od mesta odkúpila budovu za symbolické euro

Mesto Prievidza vyhovelo žiadosti neziskovej organizácie Charita - dom sv. Vincenta. Budovu na Košovskej ceste, v ktorej od roku 2012 poskytuje sociálne služby, samospráva organizácii odpredala za symbolické jedno euro. Organizácia sa vďaka tomu môže uchádzať o granty a lepšie sa rozvíjať. Charita sa zaviazala tento rok na budove zrekonštruovať strechu za najmenej 14 500 eur. V budúcnosti môže budovu využívať len na sociálne a charitatívne aktivity.

Plánujú opraviť strechu

Od roku 2012 nezisková organizácia Charita - dom sv. Vincenta poskytuje sociálne služby v budove na Košovskej ceste. Objekt patriaci mestu Prievidza vtedy získala organizácia do dlhodobého nájmu. „Charita mala minulý rok záujem investovať do strechy budovy, ktorá nie je v dobrom stave. Keďže malo ísť o pomerne veľkú investíciu, rokovali sme s mestom ako vlastníkom o odpredaji budovy do nášho vlastníctva. Riešili by sa tým aj ďalšie možnosti rozvoja. Mnohé grantové programy sú viazané na vlastníctvo nehnuteľnosti, takže sme sa do nich nemohli zapájať," vysvetľuje riaditeľ charity Milan Petráš. „Veľmi sa tešíme tomu, že sme po rokovaniach s vedením mesta dohodli dobré podmienky, a mestské zastupiteľstvo nám schválilo predaj budovy a priľahlých pozemkov za jedno euro. Je to pre nás impulz pre ďalší rozvoj sociálnych služieb, ktoré poskytujeme," dodáva.

Na sociálne a charitatívne účely

„Pri rozhodovaní o žiadosti charity zavážilo najmä to, že budova potrebuje viaceré nákladné investície. Charita bola ochotná sa zaviazať ešte tento rok investovať do strechy 14 500 eur. Má aj ďalšie plány na obnovu budovy a rozvoj svojich služieb," hovorí Katarína Macháčková, primátorka mesta Prievidza. „Pri prevode za symbolické euro boli schválené viaceré podmienky. Budova môže byť používaná len na sociálne a charitatívne účely, na čo sa zriaďuje vecné bremeno. Takisto ak by charita v budúcnosti chcela tento majetok ďalej predávať, musela by mestu uhradiť plnú sumu znalcom určenej hodnoty nehnuteľnosti. Toto

však nepredpokladáme, a skôr dúfame, že sa činnosti organizácie bude ďalej dobre dariť."

Dôležitý partner

Primátorka oceňuje dlhodobú spoluprácu s organizáciou. „Charita – dom sv. Vincenta je dôležitým a stabilným partnerom mesta pri poskytovaní sociálnych služieb obyvateľom mesta. Denne poskytuje ľuďom v núdzi stravu a možnosti osobnej hygieny. V zimnom období prevádzkuje pre bezprístrešných nocľaháreň s kapacitou 20 lôžok. Funguje aj výdaj šatstva a obuvi. Význam práce organizácie sa ukázal aj počas pandémie. Momentálne napríklad úzko spolupracujeme pri prevádzke karanténnych miest pre ľudí bez domova. Činnosť charity je pre mesto veľmi dôležitá, a sme za ňu vďační," dodáva.

Hľadajú dobrovoľníkov

Charita stále hľadá dobrovoľníkov na výdaj stravy cez víkendy. V prípade záujmu sa môžete ozvať na čísle 0905 951 854 alebo e-mailom na charitapd@gmail.com.

Alojz Vlčko

Naša diecéza existuje už 245 rokov

Banskobystrická diecéza si 13. marca pripomenula 245. výročie založenia. Kedysi bolo naše územie súčasťou Ostrihomskej diecézy. Jej rozdelenie na nové biskupstvá sa pripravovalo roky.

Ako píše cirkevný historik Gabriel Brendza, panovníčka Mária Terézia, využila skutočnosť, že po smrti Ostrihomského arcibiskupa Františka Barkóczyho v roku 1765 zostal metropolitný stolec takmer jedenásť rokov neobsadený. V roku 1775 zverila úrad prímasa Uhorska dovtedajšiemu kaločskému arcibiskupovi Jozefovi Bathányovi, ktorý súhlasil s rozdelením arcidiecézy. Mária Terézia teda počas novoročných slávností v roku 1776 vyhlásila zriadenie troch nových diecéz – Banskobystrickej, Spišskej a Rožňavskej. 15. januára 1776 napísala list vtedajšiemu pápežovi Piovi VI., v ktorom ho zdvorilo žiadala o schválenie jej návrhu. Pápež Pius VI. po vypočutí mienky kardinálov vydal bulu *Regalium principum,* ktorou dňa 13. marca 1776 zriadil Banskobystrické biskupstvo.

-red-

Piaristická fraternita zasadala online

Pôvodné stretnutie Piaristickej fraternity sa malo uskutočniť ešte minulý rok v Dominikánskej republike. Neskôr bolo presunuté na rok 2021. Keďže sa však situácia stále nezlepšuje, bolo potrebné generálnu kapitulu uskutočniť online formou. Prebehla počas štyroch dní od 3. do 6. marca 2021.

V úvode stretnutia páter generál rehole piaristov Pedro Aguado povedal, že vidí Fraternitu ako dar Ducha Svätého pre Cirkev, rehoľu piaristov a celú piaristickú misiu; ako nový druh povolania v Cirkvi a v Zbožných školách a ako jeden zo spôsobov spoluúčasti na Zbožných školách.
Neskôr páter Javier predstavil Fraternitu prostredníctvom obrazu Rehole ako matky a Fraternity ako dcéry. Ako sám povedal, „materstvo mení životy rodičov a detí, rodičia dávajú život a dávajú všetko do služieb svojich detí a tie potom transformujú životy svojich rodičov“.
Jeden z blokov uvádzala Teresa Martínez z Mexika. Za najvýznamnejšiu udalosť ostatných šiestich rokov označila vznik nových fraterníť v provincii Nazaret (2015), na Slovensku (2016) a v Maďarsku (2017).
Dôležitým motívom diskusie bolo i vnímanie postavenia Fraternity v celom piaristickom diele. Piaristi nevnímajú tretí rád ako podzložku rehole, ale ako rovnocenný subjekt, s ktorým sa delia o charizmu a povolanie sv. Jozefa Kalazanského.
V krajinách, kde Fraternity pôsobia, vidno

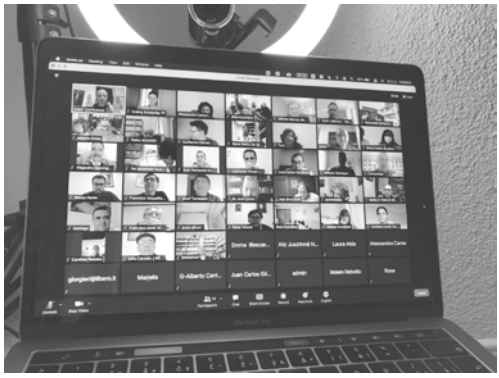

veľmi silnú spoluprácu medzi rehoľníkmi a zasvätenými laikmi (členmi Fraternity) a tiež dôraz na odstraňovanie klerikalizmu. V slovenskej provincii chceme stále viac rozvíjať aktivity Fraternity predovšetkým v oblasti formácie rodičov a učiteľov.
Generálna kapitula sa zvoláva každých šesť rokov s cieľom zhodnotiť uplynulé obdobie, zvoliť členov Generálnej rady a naplánovať ciele a strategické body na ďalších šesť rokov.

Andrej Kmotorka, predseda Piaristickej fraternity na Slovensku

Novinky z piaristickej školy

Online DOD 2021
Keďže aktuálna situácia neumožňovala usporiadať Deň otvorených dverí piaristickej školy klasickým spôsobom, všetko sa presunulo do online priestoru. Záujemcovia o štúdium na gymnáziu či strednej odbornej škole mali DOD prostredníctvom aplikácie Zoom 9. marca, základná škola pozvala nahliadnuť do svojich brán 22. marca. Záznamy zo stretnutí sú k dispozícii na webovej stránke školy. Záujemcovia o stredoškolské štúdium sa tiež môžu zúčastniť online konzultácií z predmetov, z ktorých budú mať prijímacie skúšky.

Úsmev ako dar – projekt dobrovoľníctva
Jedným z cieľov piaristickej školy je viesť žiakov k dobrovoľníckej činnosti, a preto pripravila v rámci Vízie pre žiakov 2. ročníkov strednej školy projekt dobrovoľníctva v objeme 10 vyučovacích hodín. 5. marca 2021 sa vďaka tomu žiaci sexty a 2. G mohli stretnúť s Michaelou Brunclíkovou a Luciou Krajčíkovou z organizácie Úsmev ako dar v Prievidzi. Okrem toho, že sa dozvedeli, ako a čím žijú deti v detských domovoch, dostali tiež ponuku stať sa dobrovoľníkmi pre centrum pre rodinu (nové označenie pre detský domov).

Netradičná stužková v 4.G
Netradičná situácia prináša netradičné a tvorivé riešenia. Nielen v súčasnej situácii platí staré známe: „Kto chce, hľadá spôsoby, kto nechce, hľadá dôvody.“ Študenti, triedny učiteľ Mgr. Juraj Orlík a vedenie školy napokon našli spôsob, akým začiatkom marca zrealizovať stužkovú aj počas koronakrízy.

Zoom s anglickou lektorkou
Dištančné vzdelávanie neznamená pre žiakov a učiteľov len obmedzenia, ale otvára im aj nové možnosti. Dôkazom toho je i Mgr. Helena Pilátová, ktorá pre žiakov 8. ročníka zorganizovala v marci konverzačné hodiny s anglickou lektorkou Audrey Nunn. Prostredníctvom internetu sa na vyučovacie hodiny môžu pripojiť i ľudia, pre ktorých by to momentálne fyzicky nebolo možné. Hodiny s anglickou lektorkou boli určite bonusom tohto obdobia i spôsobu vyučovania.

-ph-
Foto: archív školy

Deň otvorených dverí prebehol tento rok len online prostredníctvom aplikácie Zoom

Netradičná stužková v maturitnej triede IV. G

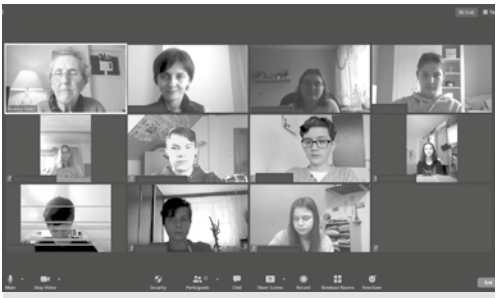

Konverzačné hodiny s anglickou lektorkou Audrey Nunn prebiehali online

Medzi lovcami lebiek

V týchto dňoch ma veľmi zaujal dokument vysielaný televíziou Noe o pôsobení saleziána Antona Odrobiňáka v Ekvádore (archív TV NOE - Misie naživo). Jeho misijná služba je úzko spojená s menom slovenského saleziánskeho misionára dona Jána Šutku,SBD, ktorý zomrel v roku 2014 v Ekvádore.

Ján Šutka venoval celý svoj kňazský život indiánom z kmeňa Šuarov. Pre Šuarov sa stal apoštolom. Keď v roku 1953 prišiel do Ekvádoru, jednotlivé rodiny kmeňa Šuar žili roztrúsené v amazonskom pralese a báli sa susedov – nepriateľov. Volali ich lovci lebiek, lebo sušili hlavy nepriateľov a vyrábali z nich zmenšené trofeje.

Spôsoby pomoci

Padre Juan začal putovať pralesnými chodníčkami od chatrče k chatrči a zisťoval, čo by domorodci najviac potrebovali. „V tých časoch sa na nás pozerali ako na zvieratá, nemali sme žiadne práva," priznáva poslanec z kmeňa Šuar Felipe Tsenkuš a ďakuje „človeku, ktorý sa v Ekvádore nenarodil, ale urobil pre Ekvádor viac ako tisíce Ekvádorčanov".

V 60. rokoch 20. storočia zjednotil kmeň Šuar a inicioval založenie politickej organizácie s názvom Federácia Šuar. V roku 1972 rozbehol v nedostupnom pralese projekt diaľkových škôl cez rádio. Domorodci sa tak mohli naučiť úradný jazyk – španielčinu. Rodiny sa začali spájať v tzv. centrách, osadách. Ich život začal byť organizovanejší.

Zmena celého kmeňa

Spolu s Indiánmi vymyslel *padre Juan* aj šuarskú abecedu a chýbajúce čísla od 6 do 10. V pralese, kde neboli cesty (a nie sú tam dodnes), inicioval výstavbu vyše stovky malých letísk. V roku 1975 tak mohol založiť aj leteckú záchrannú službu pre Šuarov. Postavil nemocnicu, založil zdravotné strediská, školy. Jeho meno poznajú všetci Šuarovia.

Jeden človek - kňaz dokázal zmeniť život celého indiánskeho kmeňa v ďalekej Amazónii. Z domorodcov - lovcov lebiek sa stali príslušníci štátom uznávanej menšiny.

V jeho diele pokračuje saleziánsky kňaz Anton Odrobiňák, ktorý žije v Ekvádore už viac ako šestnásť rokov. Okrem duchovnej služby vedie projekty v oblasti hygieny a zdravia, spoločne postavili toalety, sprchy a umývadla. V pláne má už ďalšie projekty, ale tie, samozrejme, závisia aj od pomoci dobrodincov.

Ak by ste chceli podporiť misiu v Ekvádore, môžete svoj dar poslať na saleziánsky misijný účet. Za vaše milodary vám srdečne ďakujeme!

IBAN: SK08 1100 0000 0026 2985 2138, do správy uveďte: Anton Odrobinák, Equádor

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: www.slovenskykalendar.com

Saleziánsky misionár don Ján Šutka a salezián Anton Odrobiňák pôsobiaci v Ekvádore (2014)

Východná liturgia a latinská omša

V našom seriáli článkov o objasňovaní liturgie sme v minulom čísle ukončili „prípravné obrady“ (skrytú časť liturgie). V pokračovaní porovnávame štruktúru eucharistickej liturgie byzantského obradu (gréckokatolícka cirkev byzantského obradu) a zároveň východnú božskú liturgiu s latinskou omšou.

*Liturgia **byzantsko-slovanského** obradu*	*Svätá omša **latinského** obradu*
A PRÍPRAVNÉ OBRADY	
• Tiché modlitby kňaza a diakona pred vstupom do svätyne • Obliekanie rúch • Proskomídia - príprava chleba a vína	
B LITURGIA KATECHUMENOV	A ÚVODNÉ OBRADY
• Prežehnanie evanjeliárom • Veľká ekténia (prosby) • 1. antifóna (výber zo žalmu) + malá ekténia • 2. antifóna + hymnus *Jednorodený Syn:* + malá ekténia • 3. žalmová antifóna alebo Blaženstvá (Mt 5, 3-12) + malý vchod - sprievod s Evanjeliom • Tropáre a kondaky (krátke hymny o sviatku)	• Prežehnanie a pozdrav • Úkon kajúcnosti • Hymnus Glória* • Modlitba dňa - kolekta
ČÍTANIA	B BOHOSLUŽBA SLOVA
• Trisagion (Trojsvätý hymnus) • Prokimen (zo žalmu) • Čítanie z Apoštola • Aleluja • Evanjelium a homília • Suhubá (vrúcna alebo násobená) ekténia • Ekténia za katechumenov (+ prepustenie katechumenov) a malé ekténie	• 1. čítanie • Responzóriový žalm • 2. čítanie * • Aleluja • Evanjelium a homília • Vyznanie viery * • Modlitby veriacich (prosby)
C LITURGIA VERNÝCH	C BOHOSLUŽBA OBETY
• Cherubínsky hymnus • Veľký vchod - sprievod s obetnými darmi • Ekténia nad prinesenými darmi • Vyznanie viery • ANAFORA so slovami ustanovenia a epiklézou • Hymnus Bohorodičke (*Dôstojné je:*)	• Príprava obetných darov • Modlitba nad obetnými darmi • Prefácia • KÁNON s epiklézou, slovami ustanovenia a pozdvihovaním

EUCHARISTICKÁ HOSTINA	EUCHARISTICKÁ HOSTINA
• Prosebná ekténia • *Otče náš:* • Sklonenie hláv (úkon pokory) • Pričasten • Prípravná modlitba Verím, Pane, a vyznávam: • Rozdávanie eucharistických darov (pod obidvoma spôsobmi) • Požehnanie eucharistiou • Ďakovný hymnus Nech sa naplnia: a ekténia	• *Otče náš:* • Znak pokoja • Baránok Boží (Agnus Dei) • Úkon pokory (Pane, nie som hoden:) • Rozdávanie Eucharistie • Modlitba po sv. prijímaní (postkomúnia)
ZÁVER	ZÁVEREČNÉ OBRADY
• Zaambónna modlitba • Požehnanie • Prepustenie, príp. blahoželania (Mnohaja ľita:) • Záverečné ďakovné modlitby slúžiacich (potichu)	• Požehnanie • Prepustenie

** Tieto časti sa neberú vždy, iba v nedele, slávnosti (sviatky).*

Odpustová slávnosť gréckokatolíkov, júl 2020

Birmovka rímskokatolíkov, november 2020

Pripravil: Jozef Durkot, gréckokatolícky farár,
Zdroj www.grkat.nfo.sk, Foto: Štefan Kollár, Mária Melicherčíková

Kalvárie v okolí Prievidze

Bojnice, Solka, Poruba, Nitrianske Sučany, Nitrica, Dolné Vestenice

Bojnice

Solka

Poruba

Súčasná pandemická situácia nám v pôstnom období neumožňovala absolvovať pobožnosť krížovej cesty v našich kostoloch. Mohli sme však navštíviť kalvárie v prírode. V okolí nášho mesta je ich šesť, prinášame vám ich v tejto fotoreportáži.

Nitrianske Sučany

Nitrica

Dolné Vestenice

„Akú zaujímavú knihu ste v poslednom čase čítali? Prečo by ste ju odporúčali na prečítanie aj iným?“

Otázky sme položili učiteľom Piaristickej spojenej školy F. Hanáka v Prievidzi počas mesiaca marec - mesiaca knihy.

Eva Kohútová: „Posledná kniha, ktorú som prečítala, je *So srdcom Márie vo svete Marty (hľadanie intimity s Bohom v uponáhľanosti života)* od Joanny Weaverovej. Všetky sa občas strácame vo víre povinností ako Marta, a pritom je potrebné len jedno - sadnúť si k Ježišovým nohám ako Mária.“

Vladimír Ondrejka: „C. S. Lewis: *Hovory o (ne)obyčajnom kresťanstve*. Kniha, ktorú píše múdry človek. Rozmýšľa nahlas o tom, či a prečo je kresťanstvo tá správna cesta.“

Miroslava Verešová: „Dr. Henry Cloud, Dr. John Townsend: *Hranice*. Kniha prináša biblický pohľad na hranice - čo hranice sú, čo chránia, ako sa vytvárajú, ako sú narušované, ako ich opraviť a ako ich využívať. Pomôže stanoviť či napraviť hranice vo vzťahu k našim blízkym - k rodine, partnerovi, deťom, v práci, ale aj k sebe samému a k Bohu.“

Elena Blašková: „Čítam knihu napísanú ako rozhovor novinára s pápežom Františkom na tému misií *Bez neho nemôžeme nič urobiť*. Prečo ju čítam? Lebo všetci sme pozvaní stať sa misionármi v dnešnom svete. Prečo ju odporúčam? Možno niečo napovedia názvy kapitol: - Nie slovami ľudskej múdrosti, ale Božou silou - Kristus nás ustavične predchádza - ...a ‚vychádzajúca Cirkev’ nikdy nevychádza sama - ‚Duch Svätý a my’...misia je jeho dielo, atď. Ale mám nateraz predsavzatie čítať dobré knihy iba v nedeľu, ako dar, aby to nezostalo len pri množstve dobrých teórii. Pracovný týždeň nech je ozvenou tých dobrých myšlienok v živote.“

Zuzana Korineková: „J. Buc, M. Zamkovský: *Prečo ľudia veria*. Sama som si ju nevybrala, mamina ma zásobuje, do toho pôstneho obdobia sa taká literatúra hodí.

Alica Verešová: „Dominik Chmielewski: *Kecharitomene - Milostiplná*. Je to dielo o dokonalej úcte k Matke Božej, kniha plná sily a ohňa Ducha Svätého, ktorej časti pobádajú a pozývajú objavovať krásu Najkrajšej Ženy v histórii sveta.“

S. Timotea Šebeňová, FDC: „Charlie Mackesy: *Chlapec, krtko, líška a kôň*. Je to veľmi pekná a inšpiratívna kniha o pravdepodobných aj nepravdepodobných priateľstvách; o živote a jeho radostiach, vzácnostiach a pokladoch, ktoré nachádza človek v priateľstve. Jeden citát na ukážku: ‚Občas mám pocit, že som sa stratil,’ povedal chlapec. ‚Aj ja,’ odvetil krtko, ‚ale my ťa ľúbime a láska ťa privedie domov.’“

Zuzana Žišková: „*Sherlock Holmes* - to pre oddych. A z iného súdka Rúfusove básne z jeho posledných zbierok. K tomu ma inšpirovali duchovné cvičenia s pátrom Matejom Kýškom, SchP. Rúfus je o podstate života a ešte je to aj umelecký zážitok.“

Helena Pilátová: „Mňa rovnako očarila *Kecharitomene* a dokonca mi pomohla rozuzliť jeden ‚zákerný’ uzol v mojom živote.“

Juraj Bačišin: „Erich Fromm: *Umenie milovať* (rôzne podoby lásky - materinská, partnerská, láska k Bohu...; kniha písaná v 50. rokoch, ale myšlienky sú nadčasové). Druhý ‚čitateľský zážitok’ síce nie je z knihy, je to článok, ale veľmi inšpiratívny a obsahovo silný - životný príbeh osoby, ktorá je málo známa (ani ja som o nej do nájdenia článku nikdy nepočul), ale určite jedinečná - blahoslavená Benedetta Bianchi

Porro.“ (Článok o Benedette Bianchi Porro sme – inšpirovaní touto odpoveďou – sme pripravili i do rubriky Zo života svätých, kde si o nej môžete prečítať viac, pozn. red.)

Juliána Grolmusová: „Ja mam rozčítané dve knihy. Max Kašparů: *10 krokov k radosti*. Tenučká kniha so zamysleniami, ako hľadať radosť v každodennom živote a na čo sa zamerať. A druhá kniha: Dominika Sakmárová: *Mačací kožuch a ťava pri čínskom múre*. Poviedky s inteligentným humorom, milé, nenáročné. Píše ich Slovenka žijúca na Ďalekom Východe.“

Pavol Schmidt: „Max Lucado: *Bez strachu*. Vyhovuje mi spôsob, akým autor vo svojich knihách hľadá spôsoby pre vnášanie pokoja do životných situácií. Kombinuje úryvky z Písma s rozličnými každodennými príbehmi. Aj v ‚obyčajnej' aktivite, akou je nakupovanie, šoférovanie, posedenie na lavičke... dokáže nájsť niečo príťažlivé a povzbudzujúce.“

Monika Píšová: „Zaujala ma kniha *Radšej znesiem nadávky*, ako mať za sebou cintorín. Je to rozhovor s profesorom Vladimírom Krčmérym. Má tri časti. V prvej opisuje profesor Krčméry ako odborník svoje osobné skúsenosti s epidémiami z rôznych kútov sveta, rozpráva o AIDS, tuberkulóze, malárii či ebole. V druhej časti otvorene hovorí o fungovaní v krízovom štábe u nás i čo radil premiérovi. A posledná časť knihy približuje jeho duchovný život a to, ako mu viera pomáha v ťažkých situáciách. Teda ak sa chcete dozvedieť niečo viac o ničivých epidémiách, nahliadnuť do zákulisia slovenského zápasu s pandémiou a tiež spoznať prežívanie viery Vladimíra Krčméryho, naozaj odporúčam.“

Beata Jamrišková: „Čítam pekne ‚poporadí' *Nový zákon*. Snáď sa mi to tentokrát podarí.“

Pripravila: -ph-

Má svoj vlastný štýl

Nie je z našej farnosti, ale pracuje pre ňu. Učiteľ matematiky a informatiky na Piaristickej spojenej škole Františka Hanáka, aktívny športovec, otec rodiny, „pohoďák“, učiteľ, ktorého študenti majú radi, lebo je otvorený, komunikatívny, pevný v názoroch a optimistický. S Vladimírom Ondrejkom (35) sa porozprávame o živote, o korone, o veľkonočnom Aleluja!

▪ **Vlado, odkiaľ vlastne pochádzaš?**
Ja som z partizánskej obce Skýcov, ktorá leží v horách, je tam prekrásne prostredie, zažil som super detstvo, je to ďaleko od mesta aj od najbližšej dediny (8 km). Napriek tomu, že leží v horách, je to živá obec, stále sa v nej niečo deje. V Skýcove som býval 30 rokov a potom som sa presťahoval po svadbe do Zlatých Moraviec. Tam sme s manželkou bývali 2 roky. Začali sme stavať dom v Dolných Našticiach, chvíľu sme bývali u svokrovcov. A teraz sme už 2 roky v Dolných Našticiach.

▪ **Viem o tebe, že na začiatku si pracoval v istej počítačovej firme, a potom si učil 10 rokov na Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre. Ako vnímaš rozdiel medzi prácou vo firme a prácou učiteľa?**
V tej firme som robil ešte počas vysokej školy, po skončení bakalára, bol som tam 2 roky. Bola to pomerne slušne platená práca, ale jednotvárna. Celý čas sedíš pri počítači a klikáš, a to ma veľmi nenapĺňalo. Ja potrebujem trošku pohyb a akoby zmenu režimu, nie také zabehnuté koľaje, každý deň to isté.
Školský rok pestrosť prináša, nie je to vôbec jednotvárne. Vedel som, že nevydržím dlho v kancli a musím zmeniť robotu. No a môj ocino je tiež učiteľ, takže možno sme to trochu mali aj v rodine, že som potom prešiel do školstva. Ponuka prišla sama. V Nitre na gymnáziu, kde som počas vysokej školy praxoval, sa uvoľnilo miesto a potrebovali narýchlo zohnať človeka „na záskok“. Tak som tam išiel a zostal som tam 10 rokov.

▪ **A od tohto školského roku pracuješ v Prievidzi. Ako si sa dostal k piaristom?**
Ja som piaristov sledoval už v Nitre, kde majú tiež svoje dielo a boli práve o ulicu vyššie ako moje predošlé gymnázium, takže sme boli pomerne v blízkom kontakte.

Tým, že obidve školy sú cirkevné, sme sa tak trochu aj poznali a jedným okom sme sa sledovali, že čo kto robí. No a mne sa piaristická myšlienka, duchovná stránka ich diela páči, lebo oni robili aj chvály pre mladých a chodilo na ne strašne veľa detí z našej školy.

▪ **Takže ťa k nám pritiahli napr. aj chvály?**
No, keby som sa nepresťahoval, asi by som v Prievidzi neskončil, to ti poviem rovno. Zmenou lokality zo Zlatých Moraviec do Naštíc sa pre mňa cesta do Nitry stala časovo náročnou (1 hodina autom). Takže dlhodobo som si hľadal prácu bližšie v okolí bydliska. A cirkevných škôl nie je veľa, teda v Bánovciach je jedna, v Trenčíne sú piaristi, v Prievidzi sú piaristi, tak som si tam poposielal žiadosti a nejako to vyšlo, že som skončil v Prievidzi.

▪ **Teda my sa tešíme, že to tak vyšlo! Vlado, učíš u nás informatiku. V tejto náročnej dobe mnohí rodičia strácajú trpezlivosť s deťmi, pretože trávia stále viac a viac času pri notebooku, tablete, mobile. Zároveň majú o deti reálny strach, že spôsob terajšieho života bude mať negatívny dopad na ich fyzické i mentálne zdravie. Čo by si rodičom ako „odborník na techniku" poradil ty?**
Podľa mňa je to veľmi individuálna vec a dať nejakú všeobecnú radu, ktorá pasuje pre hocijaké dieťa v hocijakom veku, je v podstate nemožné. Ja som zástanca toho, že dieťaťu dať smartfón čo najneskôr. Snažiť sa 7 - 8-ročné deti nechať určite bez mobilu a posúvať ten čas do vyššieho veku. Jasné, že sa to nedá donekonečna, lebo spolužiaci, kamaráti... a príde to, že „mami aj ja chcem telefón", takže nedá sa tomu brániť dlho, ale odkladať to na čo najneskôr. Potom existuje ako pomoc pre rodičov napr. aplikácia Google Family Link na obmedzenie/dohľad nad tým, čo deti robia na mobile. Ale čo je zo všetkého najdôležitejšie - deti opakujú po nás. Teda, nie to, čo im hovoríme, robia, ale to, čo vidia, že robíme, tak robia. Raz som v jednej knižke čítal: „Stačí dobre žiť a dieťa sa už pridá."

▪ **Ty nemáš problém s častým telefonovaním alebo používaním mobilu?**
Ja sám na sebe vnímam, že mobil mám často v ruke, a nielen pracovne, ale aj pre zábavu. A deti ma vidia. Preto sám seba vychovávam a snažím sa odložiť ho, kde sa len dá. Napríklad mi veľmi pomáha, že nemám v mobile internet. Lebo vtedy sa pre mňa mobil stáva v podstate nezaujímavým.
A ešte jedna vec mi k tomu napadla. Keď sa v rodine určia nejaké pravidlá používania technológií, napr. časové okná, koľko môžu byť na internete, na ktorých sa rodina dohodne spolu s deťmi, tak je dôležité to dodržiavať a trvať na tom striktne. Napr. po deviatej hodine sa mobil odkladá – a trvať na tom. Nie že dieťa má pod perinou mobil a displej svieti do jedenástej.

▪ **K tvojim obľúbeným činnostiam patrí jazda na bicykli. Dokážeš prejsť naraz aj veľmi dlhé trasy, dokonca si chodil na bicykli aj do práce. Čo ťa na bicyklovaní baví najviac?**
Keď som bol ešte na ZŠ, tak som raz vyhral horský bicykel. A to ma priviedlo k objavovaniu krajiny okolo seba. Zrazu sa ti otvoria nové možnosti, nové ciele, myslím napr. v lese – nejaká jaskyňa v okolí alebo zaujímavá stavba, a tak ma veľmi začalo baviť objavovať na bicykli okolie mojej obce.
Potom som si kúpil cestný bicykel, začal som systematicky trénovať a pretekať. Asi 10 rokov som pretekal na cestnom bicykli a neskutočne ma to bavilo. Vyhovuje mi, že to zlepšuje kondíciu, aj časovo, že to relatívne dlho trvá (teraz v manželstve je to trochu horšie) a sedí mi aj

jednotvárnosť toho športu, že iba sedíš a krútiš nohami. Boli obdobia, keď som mal stále v hlave len bicykel.

▪ **Spomínal si manželstvo. Matematika, informatika (čiže ty) a záhradná architektúra spolu s hraním na organe a spevom (čiže tvoja manželka), to je zvláštna kombinácia. Kde ste sa našli?**
Moja manželka je úplne iná ako ja, hoci máme veľa spoločného. A kde sme sa našli? Existuje taká kresťanská zoznamka (zoznamko.sk) a my sme sa spoznali na tej stránke. Hoci sme pôsobili obidvaja v Nitre (ona tam chodila na univerzitu, ja som tam pracoval), fyzicky sme sa nikdy nestretli, spoznali sme sa až na internete. Ja som na tej zoznamke napísal jednému jedinému človeku, a to bola práve ona. Som veľmi rád, že sme spolu a ja som s ňou naozaj šťastný, teraz sme spolu šiesty rok.

▪ **V tomto období však mnohé rodiny, manželstvá, upadli do hlbokej krízy, strachu, až pocitu nezmyselnosti života. Ako by si ich povzbudil?**
Ja môžem povedať len za seba, hoci si myslím, že veľa ľudí o tom vie: Úplný základ je komunikácia. Stále sa rozprávať o všetkom, všetko si rozobrať do detailov, dohodnúť sa. My si so ženou robíme plán na každý nový deň alebo máme harmonogram aj na pol roka dopredu, že čo zhruba nás čaká, čo chceme spraviť napr. okolo domu alebo aj celkovo v živote. Je dobré stále vedieť, čo ten druhý chce, čo si myslí, čo ho asi čaká.

▪ **Znie to tak študovane. Kde si o tom čítal, resp. počul?** ☺
Po svadbe sme chodili so ženou na „Manželské večery“. Je to séria prednášok, kde sme sa dozvedeli nejaké veci, čo sme predtým ani tak nevnímali. Lebo keď si v tej úvodnej fáze vzťahu a si strašne zaľúbený a oni ti povedia, že vyhraďte si čas jeden pre druhého, tak ti to pripadá čudné, veď akože stále sme jeden pre druhého, nie? Ale celkom inak to vyznie, keď už máte rodinu a deti. Teda tie veci mi potom spätne začali dochádzať, čo sme tam vtedy počuli.

▪ **Problémy v manželstve nastávajú aj pre odlišné názory na spoločnú vec. Čo robíš v prípade, keď druhá osoba má celkom opačný názor ako ty?**

Záleží na tom, či je to úplne zásadná vec, alebo je to vec, na ktorej mi až tak nezáleží. Na zásadnej veci sa prejavuje moja tvrdohlavosť.

▪ **Čo sú pre teba zásadné veci?**
Napr. keď sme stavali dom, bolo mi jedno, akej farby bude fasáda, okná, ploty, to proste riešila žena. Ale keď sme kupovali auto, tak to je vec pre mňa dôležitá, tak tam trvám na tom, že chcem mať kombi, aby to malo ťažné zariadenie, automatickú prevodovku, čiže tam si trvám na svojom.

▪ **Teda ak sa do niečoho rozumieš, to je tá zásadná vec, ak nie, necháš to v dôvere na druhého?**
Asi tak, ale aj snažím sa svoj názor vždy zargumentovať, nie jednať spôsobom „lebo som povedal“, ale racionálne veci odôvodniť, vysvetliť, že takto to bude najlepšie.

▪ **Niekto múdry povedal, že aj naša „viera musí myslieť“. Pôst kresťanov, ktorí teraz žijú bez účasti na svätej omši, bez každodenných sviatostí, trvá už dlho. Aký je tvoj názor v tomto? Veríš v „zmŕtvychvstanie kresťanov na Slovensku“ už čoskoro?**
Áno. Lebo sledujem štatistiky. A vychádza mi to tak, že už by sa to malo zlepšovať.

▪ **A ako budeš sláviť Veľkú noc ty?**
To ešte neviem, záleží od toho, či budú otvorené kostoly. Ak aj nie, budeme sa snažiť priblížiť deťom udalosti Veľkej noci a prežijeme ju v kruhu najbližšej rodiny. Manželka pripravuje drevené figúrky, ktoré symbolizujú veľkonočné udalosti. Vraj Ježiška pochováme a ráno nájdeme prázdny hrob. Na to sa celkom teším aj ja.

▪ **Minulý rok v období Veľkej noci naši veriaci vo farnosti po prvýkrát nedostali tlačenú verziu časopisu Bartolomej. Vlado, máš skúsenosti s médiami. Náš farský časopis existuje už takmer 30 rokov. Myslíš si, že odolá tlaku sociálnych sietí a novovzniknutých médií a že má ešte zmysel aj jeho tlačená verzia (ktorá je nateraz zastavená)?**
Ja si myslím, že áno. Lebo odkedy ho čítam ja (nejakých posledných 5 čísel, čo som v Prievidzi), tak ja si tiež viem nájsť v každom čísle niečo, čo ma zaujme, čo si prečítam. Takéto lokálne periodikum má význam, pretože sú v ňom informácie o nás, od nás, z našej farnosti, a to má ambíciu zaujímať ľudí, ktorí tu žijú.

▪ **To sa tešíme, znie to povzbudivo! A teda napokon, čo by si zaželal čitateľom nášho farského časopisu?**
Aby si ho čo najskôr mohli chytiť ako periodikum do rúk vo vlastnom kostole.

Krásne prianie, Vladko! Kiežby sa naplnilo už čoskoro! Ďakujem za rozhovor a želám ti veľa úspechov!

Pripravila: Elena Blašková
Foto: archív Vladimíra Ondrejku

Nedeľa, ktorá zmenila beh dejín

„Ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je aj vaša viera. A potom sa zistí, že sme falošnými Božími svedkami, lebo sme svedčili proti Bohu, že vzkriesil Krista, ktorého nevzkriesil.“ (1 Kor 15,14 - 15)

Týmito slovami svätý Pavol výstižne vyjadril, aký význam má viera vo vzkriesenie Ježiša Krista pre celé kresťanské posolstvo - vzkriesenie je základom celého kresťanstva. Kresťanská viera stojí a padá s pravdou svedectva, že Kristus vstal z mŕtvych. Nikto by si nebol pomyslel, že Mesiáš bude ukrižovaný. Zrazu to však bol fakt a vo svetle tohto faktu bolo potrebné začať čítať Písmo novým spôsobom.

Stretnutie, vzťah, nemožno prežívať v minulosti. Uveriť neznamená len považovať za pravdivé to, čo je napísané o zmŕtvychvstaní. Znamená to teraz sa stretnúť so Zmŕtvychvstalým, počúvať ho, rozprávať sa s ním, odpovedať mu. To si vyžaduje hĺbkovú premenu, zmenu myslenia, predstavivosti. Nemyslieť iba na historického Ježiša, nepredstavovať si len jeho život v Palestíne, ale naučiť sa obracať sa na mystického Ježiša aj s jeho osláveným telom, ktorého súčasťou sú všetci pokrstení. Treba si privyknúť v predstavách i modlitbách myslieť na takéhoto Ježiša. Veriť znamená priebežne s ním udržiavať kontakt. Liturgia nie je spomienka, ale sprítomnenie.

Čas plynie rýchlo

Hlavnou príčinou toho, prečo máme pocit, že si na nič nedokážeme vytvoriť dostatok času, je to, že čím viac toho chceme stihnúť, tým ho máme menej. Čas sa zastaví, keď sa zastaví človek.

Veľkonočné udalosti sú svojím obsahom a posolstvom bohaté, neslávia sa len počas veľkonočného trojdnia. Pokračujú aj veľkonočnou oktávou a potom celým štyridsaťdňovým veľkonočným obdobím. A to je už dosť dlhý čas na to, aby sme dokázali niečo v živote zmeniť. Je to čas učiť sa zastaviť a kontemplovať Krista.

Neveriaci verili, no veriaci nie

Život býva často plný paradoxov a výnimkou nebolo ani veľkonočné ráno. Fulton J.Sheen vo svojej knihe Život Krista píše: *„V dejinách sveta iba k jednému hrobu privalili kameň a postavili vojaka na stráž, aby zabránili mŕtvemu vstať. Bol to Kristov hrob. Stráže boli postavené zo strachu, že by Mŕtvy začal chodiť, že by Umlčaný prehovoril a prebodnuté srdce by sa rozbúšilo k životu. Povedali, že zomrel; vedeli, že je mŕtvy; hovorili, že nevstane z mŕtvych; a napriek tomu ho strážili! Zrazu tu bol strach z tretieho dňa. Avšak potvrdenie o smrti musí byť podpísané nepriateľmi. Pohanov presvedčila príroda, že Kristus je mŕtvy. Židov uspokojil Zákon, že je mŕtvy. Kráľ ležal v hrobke a stráž okolo neho. Kristovi nepriatelia tak očakávali zmŕtvychvstanie, ale jeho priatelia nie. Veriaci boli skeptikmi a neveriaci verili.“*

Aleluja

Prežívame ráno prvého dňa v týždni. Tento deň bol nielen prvý po sobote, ale aj prvý v tom zmysle, že je to nový, jedinečný deň, ktorý sa nekončí. Podobne ako prežívanie terajšej jari v prírode neznamená spomínať na tie minulé, ale teraz obdivovať rozkvitnuté kvety a spev vtákov, tak aj Ježišovo vzkriesenie je prítomná udalosť.

Treba sa učiť obracať sa na toho Ježiša, ktorý je teraz v nebi aj s osláveným telom a súčasne žije a pôsobí v Cirkvi, najmä vo sviatostiach a celkom osobitne a osobne v Eucharistii. Veľkonočná nedeľa je nedeľou prekvapenia, obdivu a silných emócií,

v ktorých nie je možné nebežať a nesnažiť sa pochopiť veľkosť udalosti, ktorá sa udiala. Zásadne mení beh dejín a hlboko sa dotýka sŕdc.

Čo sa stalo s ľuďmi, ktorí videli prázdny hrob?

Jednoducho povedané - zmenili sa! To, čo videli, ich zmenilo. A to je podstata veľkonočného príbehu. Z hrobu vyšli so strachom a radosťou. Príbeh evanjelia je, samozrejme, o tom, čo sa stalo s Ježišom, že vstal z mŕtvych. No je to aj o ľuďoch, o tom, ako konečne pochopili, kto bol Ježiš a že toto ich zmenilo.

S ľuďmi, ktorí sa stretávajú so vzkriesením Kristom, sa čosi deje: mení ich to. Presvedčenie o víťazstve dobra nad zlom, radosti nad smútkom a svetla nad tmou, to je veľkonočné posolstvo. Všetci tí, ktorí mali veľkonočnú vieru, získanú z veľkonočnej skúsenosti, boli v to, čo zažili, ochotní nielen uveriť, ale túto svoju vieru aj žiť vo svojom každodennom živote. V živote, v ktorom oni sami povstali z mŕtvych.

Text: Miroslav Turanský
Foto: Silvia Kobelová

Bibliografia:
Benedikt XVI.: Ježiš Nazaretský, Dobrá kniha, Trnava, 2011; Komentár k Novému Zákonu, Dobrá kniha, Trnava, 2013; Marián Gavenda: V sile Slova, Don Bosco, 2014

Nasledovať Spasiteľa i v radosti

Takže Aleluja zo psychologického hľadiska... Hmm... Uvažujem nad tým, že po prvýkrát napíšem do redakcie - tentokrát odo mňa žiadny príspevok nebude. Aleluja sa nedá psychologicky rozobrať. Ozve sa však moje ego a povie, že môžem predsa písať o radosti, o pocite nádeje, ktorý potrebujú všetci ľudia.

Hádam teda môžem napísať, prečo je nádej taká dôležitá pre ľudskú psychiku... K týmto úvahám sa pridá i pocit zodpovednosti za to, aby náš časopis mohol ponúknuť rozmanitosť. A tak sa teda „dám prehovoriť".

Božia sláva

Pripravím si pero a papier. Sadnem si, zamyslím sa, už vidím dokonca nejaké myšlienky, ktoré sa začínajú rozvíjať - no znova nedokážem pokračovať. Bráni mi v tom cit pre spravodlivosť. Často sa búrim, že sa nedodržiavajú hranice a duchovno sa mieša do psychologického. Teraz mám pocit, že tú hranicu, ktorú sa stále snažím vyznačiť, sa chystám prekročiť práve ja.

Aleluja patrí Kristovi. Bodka. Nechcem do tejto radosti, ktorá mu patrí, miešať niečo psychologické. Nechcem túto Božiu slávu miešať s ľudskými vášňami. *Aleluja* patrí Kristovi a ľuďom čistého srdca. *Aleluja* nás jednoducho musí unášať na vlnách radosti.

Moje Aleluja

Moje *Aleluja* asi navždy poznačil jeden krásny zážitok. Bolo to v Taliansku približne pred siedmimi rokmi. Kostol bol plný ľudí a ako to pri takýchto slávnostiach býva, bolo plno aj okolo oltára. Kopec miništrantov, kopec kňazov. (Keďže to bolo v Taliansku, bol by asi vhodnejší výraz: More miništrantov, more kňazov.)

Ja nie som najvyššia, preto pri takýchto príležitostiach veľa toho nevidím. Ale niekedy to chce iba ten správny uhol a malú škáru medzi stojacími ľuďmi, aby človek získal zážitok, ktorý ho ovplyvní na celý život. Ako tak zaznievalo *Aleluja, radujte sa, Kristus vstal z mŕtvych*, zazrela som asi 80-ročného kňaza, ako od radosti na mieste poskakuje a nadšene tlieska rukami.

Trikrát odznelo Aleluja a on trikrát poskakoval a tlieskal rukami. Mal zavreté oči a ktovie, kde sa vtedy duchovne nachádzal. Ale v našom svete bol na neho krásny pohľad. Prežíval obrovskú radosť z toho, že sme Krista nestratili, že tomu nebol koniec. Radosť mu zaplavovala ducha aj telo.

To by som priala aj všetkým čitateľom časopisu Bartolomej - aby mali ducha, ktorý sa nechá unášať a sleduje svojho Spasiteľa nielen v žiali, ale aj v radosti. Dokonca budeme mať tento rok aj priaznivé podmienky na to, aby sme si pri sledovaní sv. omše doma v obývačke kvalitne zaskákali a zatlieskali. Tento rok si to nacvičíme tak súkromne, aby sa na budúci rok mohli naše kostoly otriasať radosťou. Už teraz sa na to teším!

Mgr. Zuzana Liptáková
Foto: Silvia Kobelová

Poďme spievať aleluja!

Slovo aleluja pochádza z hebrejského výrazu „halelú-jáh“. Okrem imperatívu slovesa „hillel“ – chváliť, obsahuje tento výraz aj Božie meno v jeho kratšej podobe „yh“. Takže v preklade to znamená – Chváľte Pána. Keď som premýšľal nad tým, v akej súvislosti chcem písať o slove aleluja, povedal som si, že budem hovoriť o jeho preklade.

Slovo aleluja používame vo svojom živote na pomenovanie mnohých vecí. Radi si ho zakričíme, keď skončíme náročnú vec, keď sa nám niečo dobré podarí, alebo keď nám niekto vyhovie, zvyčajne po dlhom čakaní v našej požiadavke. Je zaujímavé uvedomiť si, že s každým týmto naším povzdychom alebo výkrikom vlastne človek chváli Boha. Prečo je chvála pre náš život vlastne taká dôležitá?

Dáva sa poznať, že je prítomný

Prvá a najdôležitejšia vec je pochopenie, aké nevýslovné veci pre nás Pán robí a vo chvále nás privádza k viere, že on ich svojou mocou naozaj môže a chce urobiť. V druhej knihe Kroník v piatej kapitole sa píše o Šalamúnovi, ktorý dal zavolať kňazov, aby chválili Pána všetkými hudobnými nástrojmi a spevmi. Pán v podobe oblaku naplnil miestnosť, kde bola uložená archa zmluvy a prehovoril ku svojmu ľudu. Takisto keď sa apoštoli modlili vo večeradle spolu so ženami a chválili Pána, zostúpil na nich Duch Svätý.
Hovorí sa, že keď spievame modlitbu, tak sa dvakrát modlíme. Raz som na kázni počul: „Chvála je najvyšší druh modlitby!“ Toto prehlásenie hovorí o osobnej modlitbe človeka k Bohu. Kam tým smerujem? Ak prichádzame vo chvále pred Božiu tvár, on prichádza pred tú našu, dáva radosť a svojho Ducha ako tešiteľa, prehovára mocným hlasom a dáva sa poznať, že je prítomný.

Boh s nami a my s Bohom

Evanjelista Matúš napísal: *„Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, vyznám i ja pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach.“* (Mt 10,32) V tomto prisľúbení počúvame, že tak, ako je chvála modlitbou, ktorou vyznávame nášho Boha, tak Ježiš nás priznáva pred Otcom. Chválou, ak si ju nenecháme len pre seba, sa stávame súčasťou neba a strhávame nebo na zem. Písmo ďalej hovorí: *„Ty, Svätý, tróniš nad chválami Izraela.“* (Ž 22,4). Boh sa priznáva ku nám a my mu cez chválu budujeme nebeský trón. Vo chvále sa z viery stáva dôvera a z nádeje zase radosť. Vo chvále je Boh s nami a my s Bohom.

Máme tu veľkonočné obdobie a slovo aleluja je jeho neodmysliteľnou súčasťou. Poďme preto všetci spoločne, aj keď len vo svojich príbytkoch, spievať o to silnejšie Bohu naše ALELUJA! Veď on je náš Pán a my sme jeho ľudom.

Text: Michal Rendek
Foto: www.krestanekromeriz.cz

Sviatosť zmierenia – sviatosť „upratovania“

Jar už prišla a je zvykom robiť jarné upratovanie. Takýmto upratovaním je aj sv. spoveď, upratujeme svoje vnútro. Sme zvyknutí robiť počas roka dve väčšie upratovania - vianočné a veľkonočné, no a to je dobre. Avšak dom si upratujeme častejšie ako dvakrát za rok. A tak aj náš vnútorný dom, našu dušu, by sme mali upratovať častejšie ako len na Vianoce a Veľkú noc...

O pokání sa dočítame už v Starom zákone v knihe Joel 2,12-13: *„Teraz však - hovorí Pán - obráťte sa ku mne celým svojím srdcom, pôstom i plačom a nárekom, roztrhnite si srdcia, a nie rúcho, obráťte sa k Pánovi, svojmu Bohu, veď je dobrotivý a milosrdný, trpezlivý a veľmi ľútostivý a môže odvrátiť nešťastie.“* Starý zákon často vyzýva k pokániu a ľutovaniu svojich chýb, hriechov a previnení. Keď sa niekto previnil, musel konať pokánie a obetu.

Časti sviatosti zmierenia

Ježiš ustanovil túto sviatosť až po svojom zmŕtvychvstaní. Máme o tom správu v Jánovom evanjeliu, keď Ježiš prišiel za apoštolmi: *„Povedal im: ‚Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.’ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: ‚Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.’“* Ježiš chce, aby apoštoli pokračovali v jeho účinkovaní a uzdravovali ľudí, čo je spojené aj s odpustením hriechov.

Sviatosť zmierenia má tieto časti:

1. **Spytovanie svedomia:** Spovedáme sa z ťažkých hriechov, odporúča sa aj zo všedných hriechov.
2. **Ľútosť:** Bez ľútosti je spoveď neplatná a kajúcnik, ktorý čo i len jeden zo svojich skutkov neľutuje, nemôže dostať rozhrešenie.
3. **Vyznanie hriechov:** Má byť jasné, vecné, zrozumiteľné. Je potrebné vyznať všetky ťažké hriechy, nezatajiť ani ten, za ktorý sa hanbíme. Nie je hriech, ktorý by nám milosrdný Boh nechcel odpustiť. Hriechy si môžeme aj napísať.
4. **Predsavzatie:** Vôľa polepšiť sa a zmeniť svoj život k lepšiemu.
5. **Zadosťučinenie:** Skutok, modlitba, ktorú nám uložil kňaz a ktorý je potrebné vykonať do ďalšej sv. spovede.

Účinky sviatosti zmierenia

Poznáme dva hlavné účinky sviatosti zmierenia:

1. Zmierenie s Bohom

Odpustenie hriechov a priznanie si svojich slabostí nás znova stavia pred Božiu tvár v čistom rúchu. Ježiš sa za nás obetoval a chce, aby sme ho nasledovali, sviatosť zmierenia nás má približovať k nemu, máme sa stávať novým stvorením v Kristovi.

Sviatosť zmierenia spôsobuje odpustenie hriechov, ktoré boli vykonané po krste a zmieruje nás s Bohom. Táto sviatosť kajúcnika očistí od hriechov a urobí ho znova dieťaťom Božím, ktoré túži po večnej blaženosti. Hriech nás oddeľuje od Boha, ale oddeľuje nás aj navzájom. Hriech v nás ničí našu vnútornú jednotu, ktorá nás spája. Ak chceme pochopiť hriech, musíme najprv uznať vzťah, ktorý máme s Bohom. Hriech je sebaláska, ktorá nás vzďaľuje od Boha. Vyznaním hriechov sa znova spájame s Bohom a jeho láskou, ktorá je tu pre všetkých.

2. Zmierenie s Cirkvou

Katechizmus Katolíckej cirkvi (KKC) nám vysvetľuje, že zmierenie s Cirkvou je neoddeliteľné od zmierenia s Bohom. Pretože Ježiš počas svojho pôsobenia hriechy nielen odpúšťal, ale aj poukazoval na účinky odpustenia, ktoré zapájal do života spoločenstva, Ježiš ich pripúšťal k svojmu

stolu a stoloval s nimi. Týmto postojom nám ukazuje, že Boh ich prijíma a začleňuje do spoločenstva s ním.
Tak ako povedal aj sv. Augustín: *„Miluj hriešnika, ale nenáviď hriech.“*

Ako hrešíme
Nikto nie je dokonalý a každý ma svoje nedostatky, chyby a hriechy. Je len na nás, či si hriech dokážeme priznať. Ako hrešíme? KKC nám to hovorí v bode 1853: *„Hriechy možno rozlišovať podľa ich predmetu, ako sa to robí pri každom ľudskom čine, alebo podľa čností, ktorým protirečia či už nadmierou, alebo nedostatkom, alebo podľa prikázaní, s ktorými sú v rozpore. Možno ich zoradiť aj podľa toho, či sa týkajú Boha, blížneho, alebo samého hriešnika. Možno ich rozdeliť na hriechy duchovné a telesné alebo aj na hriechy spáchané myšlienkami, slovami, skutkami alebo zanedbaním. Koreň hriechu je v srdci človeka, v jeho slobodnej vôli, ako to učí Pán: ‚Lebo zo srdca vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, krivé svedectvá, rúhanie. Toto poškvrňuje človeka.' (Mt 15,19-20) V srdci sídli aj láska, prameň dobrých a čistých skutkov, ktorú hriech zraňuje.“*

Zo všetkých síl sa máme snažiť o svätosť, k tomu potrebujeme aj sviatosť zmierenia. Ako hovoril Ján Pavol I.: *„Boh nechce, aby sme boli jednoducho iba dobrí; chce, aby sme boli celkom a celkom svätí. Ale chce, aby sme tú svätosť dosiahli nie robením mimoriadnych vecí, ale skôr obyčajnou, riadnou činnosťou. Mimoriadny musí byť iba spôsob, akým to robíme. Môžeme byť svätí aj na ulici, v úrade, v dielni; ide o to, aby sme si svedomito plnili povinnosti z lásky k Bohu a radostne, aby sa každodenná práca stala nie ‚dennou tragédiou', ale skôr ‚denným úsmevom'.“*

Text: Dominik Kučera
Foto: Mária Melichečíková

...tri otázky pre lekárku Katarínu Mlčákovú

Lekári a zdravotnícki pracovníci zažívajú v súčasnosti veľmi náročné chvíle, ktoré prispievajú k ich vyčerpanosti, fyzickej i duševnej. Ako veriaci si možno ani neuvedomujeme, že aj my máme zodpovednosť za ich úspech, prípadne neúspech v práci, ktorým je v tom najhoršom prípade strata ľudského života. Ako vidí situáciu v zdravotníctve dnes MUDr. Katarína Mlčáková (44)?

1 **Čo by ste poradili ľuďom v tejto dobe z hľadiska ochrany vlastného života a zdravia?**
Aby chodili každý deň na prechádzku, čo najviac do prírody - samozrejme tam bez rúška, aby doma veľa a nárazovo vetrali a umývali si ruky. Každý deň nech si dajú aspoň 2000 UI vitamínu D, veľa ovocia a zeleniny. Každé kilo dole zvyšuje šancu na lepší priebeh infekcie a každý pôst s modlitbou a skutkom milosrdenstva môže zvrátiť priebeh pandémie. A aby nezabudli robiť to, čo ich baví...

2 **V čom potrebujú zdravotníci najväčšiu pomoc od ľudí, ktorí nepracujú priamo v zdravotníctve?**
Zdravotníci najviac potrebujú, aby sme sa nebáli postarať o našich rodinných príslušníkov, keď sú chorí na covid. Potrebujú nakúpiť, navariť, upratať, oprať, podať vodu, lieky, niekedy aj nakŕmiť. Potrebujú mať pri sebe človeka, ktorý im dokáže pri zhoršení stavu zabezpečiť ošetrenie a liečbu. Ak ich necháme samých, ohrozujeme ich ťažším priebehom až smrťou. Tu neobstojí strach o vlastné zdravie ani nutnosť pracovať. Treba postupovať opatrne, chrániť vlastné zdravie a dodržiavať zásady karantény. Ale panika a strach, ktorá v tejto spoločnosti panuje, spôsobuje, že umierajú ľudia, čo by vôbec nemuseli.

3 **Veríte v zmŕtvychvstanie Slovenska, spoločnosti a aj slovenského zdravotníctva po koronakríze?**
Ja neverím v zmŕtvychvstanie spoločnosti ani zdravotníctva. Na Slovensku sa stratili skutočné hodnoty. Ženieme sa len za peniazmi, krásou, slávou a mocou. Svoju prácu nerobíme dôsledne. Bojíme sa o svoj život a o večný život nemáme žiaden záujem. Verím len v jednotlivcov, ktorí tu boli a vždy budú. Len im môžeme ďakovať, že to ešte ako-tak ide. A najviac sa bojím, že si zničíme zbytočným testovaním, nosením respirátorov a rukavíc prírodu, pre ktorú už zmŕtvychvstanie nebude.

Ďakujem za rozhovor!
Elena Blašková
Foto: archív Kataríny Mlčákovej

Nebo v ružovej kaluži

Toto nie je recenzia filmu Pravá blondínka (2001)

Keď som si pred niekoľkými dňami pustil Pravú blondínku, chcel som sa pozornejšie pozrieť na to, čo som pred niekoľkými rokmi s mojimi sestrami vlastne pozeral. Aj film o dievčati, ktoré išlo študovať právo, aby získalo naspäť svojho priateľa, ktorý ju nechal kvôli tomu, že vyzerala príliš ružovo pre jeho politické ambície, vie ponúknuť veľké množstvo látky na premýšľanie. Samozrejme, je dôležité nezatemniť si oči predsudkami ešte pred jeho začiatkom.

Osoba, ktorá mi je drahá, mi raz povedala, aby som nehľadal hĺbku v kaluži. Až neskôr sa mi v duchu sformulovala vskutku romantická odpoveď: Ale veď aj v kaluži sa odráža hviezdne nebo.

Strata času?
Aj vo filme, ktorý odštartoval kariéru Reese Witherspoon, svieti niekoľko momentov, ktoré pre nás môžu byť začiatkom zaujímavej cesty. Vyberiem len jednu hviezdičku, ktorá otvára rozsiahle metafyzické obzory. Je ňou scéna, v ktorej blondínka Elle odmieta svojim právnickým kolegom odovzdať alibi, s ktorým sa jej zverila klientka obžalovaná z vraždy svojho manžela. Má na to detsky prostý dôvod: Sľúbila jej, že ho neprezradí.

Nepravdepodobní spojenci
Pred niekoľkými mesiacmi som písal o filme *Skrytý život*. Franz Jägerstätter nebol fiktívnou postavou, ale skutočným hrdinom v čase 2. svetovej vojny. S *Pravou blondínkou* ho však spája vedomie váhy slova. Elle odmieta porušiť sľub, hoci by jej alibi prinieslo víťazstvo v procese. Franz odmieta zložiť prísahu Hitlerovi a nepoľavuje ani pri vyhrážkach, väznení a mučení. Obaja sú odhodlaní nejsť cestou najmenšieho odporu. Franz sa pre vernosť Kristovi bez preháňania vydáva cestou krížovou a prechádza ju až do konca.

Slová, obyčajné slová
Hovorí sa, že slovo robí chlapa, ale akiste aj ženu. „Dávam ti svoje slovo.“ Týmto výrokom ponúkam ako zálohu to najcennejšie, čo mám – moju vnútornú príslušnosť k pravde, na ktorú nemôže nikto bez môjho súhlasu siahnuť.
Vernosť slovu je vystavovaná skúškam. Pragmatikmi je vysmievaná, pri zväčšujúcom sa tlaku okolností priam nenávidená. Aj tým si musí prejsť, aby nakoniec jej zvrchovanú krásu uznali i pragmatici, ktorí sú tiež ľuďmi, a preto, parafrázujúc Chestertona, jednou z ich základných túžob je byť niečím viac než len pragmatikmi.

„A ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe.“ (Jn 12, 32) Prajem nám, aby pre nás slová neboli len slovami. Nech v nás rastie vedomie o ich váhe a spätosti s našou najhlbšou identitou, presahujúcou materiálny svet.

Text: Peter Pikulík, OFMConv.
Foto: www.csfd.cz

Zvuky jari

1. marca 2021

Aj keď jarná rovnodennosť tu bude až dvadsiateho, marec už považujeme za jarný mesiac. Príchod jari som si uvedomil ešte pred dvomi týždňami, keď bolo takmer celé Slovensko pod snehom. Otvoriac ráno okno, začul som krásny vtáčí spev. „Áno, dni sa predlžujú a ty vieš, že jar prichádza," oslovil som opereného speváka. Asi mi nerozumel, ale spieval ďalej.

Žijeme v čase, keď nám veľmi chýba živý ľudský spev. Na koncertoch, v divadlách i chrámoch. Nevieme, kedy príde oficiálne povolenie, ale predsa tušíme, že jar je už tu. Teda aspoň ja to tak cítim. A tak som sa rozhodol, že si v tomto čase budem spievať. Len tak, sám pre seba. Okrem ľudových a populárnych mi prišli na myseľ i liturgické či iné pôstne piesne. Molové, plné melancholie a spomienky na Kristovo utrpenie. Ale súčasne plné nádeje a povzbudenia. Vyjadrujú skutočnosť, že jeho utrpenie, obeta, mali zmysel. Priniesli spásu a nový život. Veď cez kríž došiel k zmŕtvychvstaniu.

Neviem, akú máte dnes náladu, či ste optimisti, alebo pesimisti, ale chcem vám povedať, že môj pohľad na život je plne jarný. Verím, že nezvíťazí choroba, ale zdravie, že väčšiu šancu na úspech má dobro a nie zlo, múdrosť a nie hlúposť či amaterizmus. Že naša perspektíva nie je pochmúrna, ale slnečná. Každodenne mi o tom spievajú malí operenci.

Vladimír Slovák rtv: Rádio Slovensko rtv: slovensko.rtvs.sk

Zamyslenie na dnešný deň rtv: vysiela každý pondelok 5:10 hod.

MDŽ alebo Alan

8. marca 2021

Nie je ľahké povedať, v čom všetkom spočíva hodnota ženy. Vlastne to ani nie je reálne. Je toho tak veľa, že to presahuje nielen čas nášho zamyslenia, ale i celý dnešný deň. Existuje o tom množstvo kníh, básní, piesní i osobných vyznaní. Predpokladám a dúfam, že veľa z nich aj dnes odznie.

Pri pohľade do kalendára ma však oslovilo, že meniny dnes slávi aj muž - Alan. Ženy, s ktorými som vyrastal, ale aj skôr či neskôr narodené, si určite pred očami predstavia Alaina Delona. Francúzskeho herca známeho z detektívok a filmov, najmä takých ako Gepard či Čierny tulipán. Jeho šarmu nedokázala odolať žiadna žena. Či už vo filme, alebo pred televízorom. A aj keď dnes neoslavuje, lebo vo francúzskom kalendári je Jána z Boha, mňa osobne oslovil z hľadiska ponímania hodnoty ženy či žien v mojom živote. Je to o protipóle. O kráse tela, ale hlavne ducha niekoho, kto nás dopĺňa. Muži napĺňajú ženské srdce a ženy zas mužské. A nielen srdce.

Ak Boh stvoril človeka ako muža a ženu, tak to znamená, že plnosť je vo vzájomnej interakcii, dopĺňaní. A tak hodnota ženy pre muža je najmä v tom, čo on nemá, čo mu k plnosti života chýba. Preto je tento deň aj o pokore a uznaní, že sami sebe nestačíme. Zo strany mužov o uvedomení si, že bez ženy či bez žien to jednoducho nejde.

Je to už dlho *(15. marca 2021)*

Ukázala to aj včerajšia ružová nedeľa - blízkosť Veľkej Noci; bude už o tri týždne. Skončí sa pôst, začneme hodovať, baviť sa, schuti jesť a piť, navštevovať rodinu, kamarátov, reštaurácie, spoločenské a športové podujatia, atď. Toto zvyčajne platilo. V tradícii a sčasti i súčasnosti. Po 40 dňovom pôstnom období nastúpila radosť a uvoľnenie. Tohto roku, podobne ako vlani, to asi bude inak. Naozaj, je to už rok! Obmedzenia, problémy s cestovaním, dovolenkami, oddychom vo wellness či v bazéne, s kultúrou, športom, verejnou liturgiou a najmä hostinami, proste pôstne obdobie. Nie náboženské, ale takmer celosvetové. „Je to už dlho, sme z toho unavení!“ ozýva sa zovšadiaľ.
Prvá svetová vojna trvala štyri a pol roka. Druhá takmer šesť. Priniesli oveľa viac utrpenia i obmedzení ako koronakríza. Pri bombardovaní a prechode frontu bol život ohrozený mnohonásobne viac než vírusom covid-19. Čakanie v pivniciach a podzemných bunkroch bolo oveľa strašnejšie ako pohyb s rúškom či respirátorom.
Nechcem porovnávať ani zľahčovať, len povzbudiť. Nie v tom, že to nie je najhoršie, ale v tom, že náš genofond nás predurčuje veci zvládnuť. S nádejou pozerať dopredu a uvedomovať si starú múdrosť, že vojnu vyhrávajú unavení vojaci. Tú so zbraňami i tú s vírusom.

Východ v odraze *(22. marca 2021)*

Prežívajúc ostatné tri mesiace svoje prvotiny na bzovíckej fare som citlivo vnímal všetko okolo seba. V marci ma oslovilo najmä slnko. Kuchyňa i spálňa orientované na juhozápad ním boli úžasne prehrievané a jeho západy sú tu naozaj prekrásne. Takmer rovný horizont s lúkou a pásom stromov tesne pred ním krásne mení farby. A keď sa zaň slnko schová, červené svetlo vyhasína len postupne. Často som pozoroval toto divadlo, ktoré ma nenapĺňalo melancholiou, ale nádejou. Veď ráno nás žiarivý kotúč opäť poteší svojím svetlom a teplom. Samotný východ sa síce kvôli svahu, stromom a kostolu nedá sledovať, ale tento mesiac ma veľmi potešilo, že hneď za rána slnko začalo svietiť na presklenú podstienku. Ešte viac ma však oslovila predzvesť východu. Z druhého okna na spálni totiž vidím cintorín, ktorý je na protiľahlom, východnom svahu. Naň dopadnú prvé lúče skôr, než ich zachytím v budove. Tento mesiac sa vďaka nim skoro každé ráno do zlatista rozsvietili tri pomníky. Neviem, komu patria, ale vo mne vyvolali spomienku na Ježišov prísľub: „Vtedy sa spravodliví zaskvejú ako slnko v kráľovstve svojho Otca.“
Tohtoročný Pôst a pravidelný ranný pohľad na cintorín mi teda nepriniesli len „memento mori“, pamätanie na smrť, ale najmä nádej na nový život.

Malý, ale významný *(29. marca 2021)*

Tak mi to je konečne jasné. Myslím miesto pôvodného vchodu do mojej fary v Bzovíku. Keď som pred necelými dvomi rokmi začal plánovať jej rekonštrukciu, chcel som zbúrať prístavbu zo sedemdesiatych rokov s novým vchodom. Hľadal som staré fotky, ktoré by ukázali, ako to bolo kedysi. Nenašiel som nič, ani moji veriaci. Niektorí síce vraveli, ako to asi bolo, ale nemal som istotu.
Počas jarného upratovania som hrabľami zavadil o akési železo. Trčalo z betónu. Tak som to vyčistil a zistil som, že ide o škrabadlo, ktoré sa používalo na očistenie čižiem či inej obuvi od blata. Zo vzdialenosti dva metre od budovy presne ukazovalo, kde bol pôvodný vchod. Malý objav prinášajúci veľkú, dôležitú pravdu. Mal som z neho radosť, lebo mi pomohol pochopiť mnohé ďalšie veci. Cítil som sa ako nejaký archeológ, ktorému malá minca či črepina ukáže dobu a pomôže pochopiť iné nálezy.
Žijeme v mediálnom svete, ktorému vládnu silné emócie, dôležité a hlasné slová, pestré obrazy, pútavé titulky, bombastické udalosti, veľké veci. Sme nimi doslova presýtení - a pritom nechápeme zmysel. Ten totiž väčšinou ponúkajú malé, tiché, nenápadné skutočnosti, ktoré len postupne objavujeme.

Prijala svoj život ako Boží dar

Blahoslavená Benedetta Bianchi Porro

Prijala svoj život ako Boží dar. Na tom by možno ešte nebolo nič zvláštne. No ona ho prijala ako dar i v podobe, v akej bol. Napriek ťažkej chorobe, ktorá ju postupne pripútala na lôžko a pripravila o všetky zmysly, bola Benedetta Bianchi Porro plná vďačnosti a úžasu.

Benedetta Bianchi Porro sa narodila 8. augusta 1936 v Dovadole v Taliansku. Tri mesiace po narodení prekonala detskú mozgovú obrnu, v dôsledku čoho jej jedna noha zostala kratšia a ona po celý život krívala. Nepáčilo sa jej, keď na ňu deti pokrikovali „krivuľa“, ale vnútorne sa s rôznymi hanlivými prezývkami zmierovala so slovami: „A čo, veď majú pravdu.“

Pribúdajúce problémy

Benedetta bola veľmi nadaná. Rada čítala knihy, chodila do prírody, hrala na klavíri. Veľmi dobre sa učila. V čase dospievania musela kvôli deformácii chrbtice začať nosiť korzet a ako 13-ročná začala strácať i sluch. V pätnástich rokoch už takmer nepočula, a keďže začala mať i problémy s motorikou, pri chôdzi sa musela podopierať palicou.

Benedetta mala jeden veľký sen – chcela sa stať lekárkou. „Chcem žiť, bojovať, obetovať sa pre všetkých ľudí.“ Napriek zdravotným problémom si udržiavala výborné študijné výsledky. Dokonca preskočila aj jeden ročník gymnázia a medicínu na univerzite v Miláne mohla začať študovať už ako 17-ročná.

V 20 rokoch začala mať Benedetta problém i so zrakom. Lekári stále nedokázali určiť jej diagnózu a viacerí vyučujúci na univerzite sa k nej stavali skepticky – veď kto to kedy videl hluchého lekára... Napokon si Benedetta diagnózu určila sama. Prišla na to, že má Recklinghausenovu chorobu, nazývanú tiež difúzna neurofibróza. Vznikajú pri nej nádory, uzly, ktoré zasahujú a poškodzujú nervové centrá.

Zázrak prijatia

Choroba sa liečiť nedala. Možné bolo len odstraňovanie uzlov, ktoré však často malo ničivé následky. Po jednom zo zákrokov zostala Benedette paralyzovaná ľavá polovica tváre, po ďalšom zo zákrokov ochrnula. Postupne stratila hmat, čuch i chuť, úplne oslepla a museli jej vytrhať aj všetky zuby. Nezostala jej už ani schopnosť plakať.

Benedetta prežívala veľké vnútorné utrpenie. Cítila sa byť veľmi osamelá a veľmi dobre si uvedomovala, že sny, ktoré na tomto svete má, sa už nenaplnia. V tomto všetkom však nezabúdala na Ježiša, ktorý sa jej v utrpení stal jedinou nádejou a nakoniec jej do života priniesol i prijatie a svetlo.

Počas prvej z dvoch pútí do Lúrd, ktoré Benedetta absolvovala, sa stal zázrak a ochrnuté dievča, ktoré ona sama povzbudzovala k dôvere, bolo uzdravené a začalo chodiť. Počas druhej púte sa stal zázrak s ňou samou – svoje utrpenie prijala: „Viac než kedykoľvek predtým som si uvedomila bohatstvo môjho stavu a netúžim už po inom než po tom, aby som ho zachovala.“

Obklopená priateľmi

Benedette napokon zostal je slabučký hlas a citlivosť na dlani pravej ruky, vďaka čomu sa s ňou jej okolie dorozumievalo. Na dlaň jej vyznačovali písmená abecedy pre hluchonemých, ktoré si spájala do slov a viet. Množstvo priateľov, ktoré mala, ju neopustilo ani v týchto ťažkých chvíľach. Kým mohla, udržiavala s nimi bohatú korešpondenciu. A neskôr, keď už prišla takmer o všetky zmysly, prichádzali oni za ňou vyplniť jej samotu. No podľa

vlastných slov odchádzali naplnení skôr oni. Pokoj, ktorý vyžaroval z Benedetty, sa prehliadnuť nedal.
Trpiaca mladá žena sa neuzavrela pred svetom v hneve či sebaľútosti, ba práve naopak – udržiavala dialóg s druhými i s Bohom. Mala veľkú úctu k Panne Márii. Bola pre ňu vzorom i pri chválospeve Magnifikat, i na Kalvárii pod krížom. O svojom vzťahu k nej napísala: „Veľa sa modlím k Panne Márii. Ona vie, čo je to trpieť v tichu... V skúškach sa odovzdávam Matke, ktorá prežila i tie najťažšie a najtvrdšie skúšky, aby mnou dokázala zatriasť a zrodiť v mojom srdci jej Syna takého živého a skutočného, aký bol pre ňu."
Tešila sa z Božích darov dokonca už aj keď ich nemala možnosť vnímať prostredníctvom zmyslov: „Dni ubiehajú v očakávaní Toho, ktorého milujem, vo vzduchu, v slnku, ktoré viac už neuvidím, no ktoré cítim; v daždi zostupujúcom z neba, aby obmyl zem."

Benedetta Bianchi Porro zomrela 23. januára 1964 v Sirmione v dome svojich rodičov. Mala iba 27 rokov. Jej posledné slová boli: „Ďakujem." V deň jej smrti rozkvitla v záhrade biela ruža, ktorú predtým videla vo sne. Blahorečená bola v roku 2019.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: www.vaticannews.va, www.fatym.com, foto: www.forlitoday.it

Úryvok z Benedettinho listu vo forme modlitby:

„Otče, ktorý nás miluješ viac než my seba,
ty vieš, koľko a ako často schybíme,
ó, nebeské svetlo.
Otče, ktorý si milosrdenstvo
a vieš, ako žať dobro aj z nášho zla.
Tvoja láska robí plodným každý kvet.
Nauč nás nachádzať ťa v druhých,
pretože blížny je Kristus,
ktorý sa stal maličkým,
aby nám pomohol nájsť ho.
Dni sa niekedy zdajú byť rovnaké
a niekedy by som chcela, aby sa už moja bolesť skončila,
no bez hanby poviem: ‚Mám strach.'
A ty mi pomôžeš, pretože vieš, že existujem.
Jedného dňa pochopíme dôvod každej veci,
budeme žať so spevom.
Teraz sa odovzdávame do tvojej vernej lásky, Otče,
ako pútnici kráčajúci v modlitbe."

Pri príležitosti necpalských hodov sa tradičná
HODOVÁ SVÄTÁ OMŠA
uskutoční formou priameho prenosu

v nedeľu 25. apríla 2021 o 11.00 hod.
z Kaplnky Nepoškvrneného Srdca Panny Márie
v Necpaloch
Zúčastniť sa jej môžete
z pohodlia svojho domova
kliknutím na link
www.farapd.sk

Ahojte, kamaráti!

Opäť prišla Veľká noc,
Boh ukázal svoju moc.
Pán Ježiš už z mŕtvych vstáva,
ja sa teším, volám sláva!

Skončila sa cesta s krížom,
utekajme za Ježišom.
Aleluja mu spievajme
a všetci sa radi majme!

Nájdi cestu od kríža k zmŕtvychvstaniu:

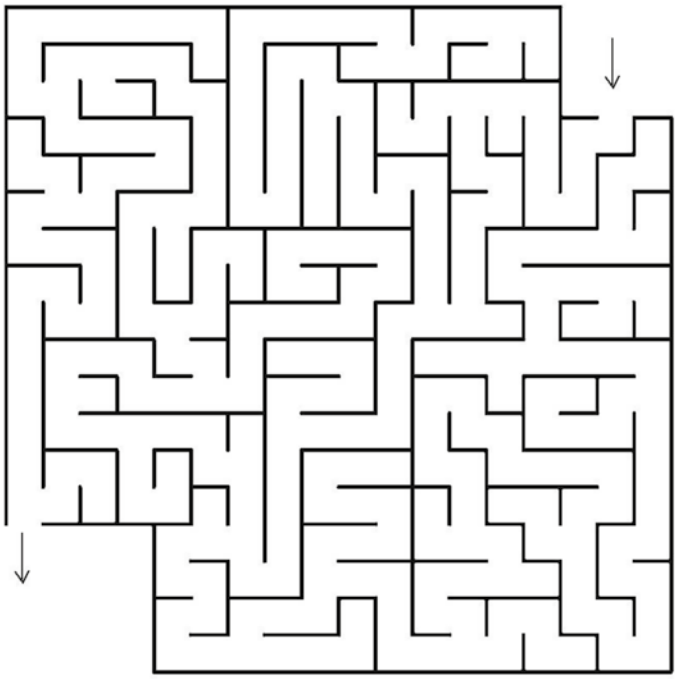

PRETOŽE BOH TAK MILOVAL SVET, ŽE DAL SVOJHO JEDNÉHO A JEDINÉHO SYNA, ABY KAŽDÝ, KTO VERÍ V NEHO NEZAHYNUL, ALE MAL VEČNÝ ŽIVOT
JÁN 3,16

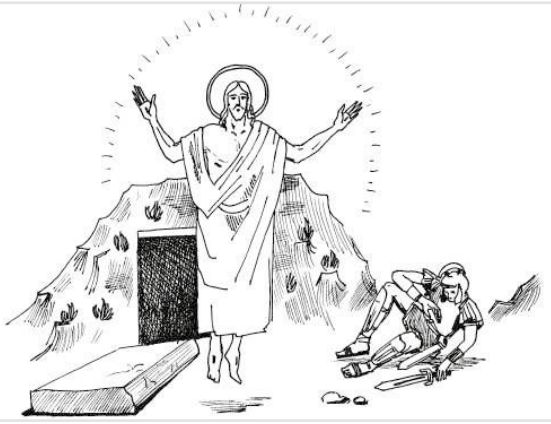

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová

OSEMSMEROVKA

K E Č N A R A B O R H R K L I N C E Č V
R R Ľ O S O S D V E Č E R A D L O A E I
Á N A K A Z T E I Z T Ť Í S N O B Ľ K N
Ľ R P S O K O L N A B A Ž I A I K A A I
O Ú Č E L V D O U P K Z O B Š Á D U J Č
V R E C E I Š S L R N T V G N I A O E N
S E R V Á T C Ť A E Á Ŕ Á O O L M D L Ý
T O T O P N I E S L I N C O O L U O Á P
V H I V Z Ú T L I O I E E T P D G V N L
O C O T E Ť Ň P O Š T A S I Ť U O O O O
E U C H A R I S T I A O T Ú H O K Ľ T D
L Ó S P A S I T E Ľ K P A S T I E R S A

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 14 písmen, ktoré tvoria dokončenie verša kňaza a básnika Janka Silana (občianskym menom Ján Ďurka):

Voda je odpustenie
i dopustenie
živého Boha zároveň.
Veď voda nemá ani tieň,
keď žblnká čistá.
A predsa nevie ani jeden peň,
čo mu tá voda chystá.
A ja som smútil preň
jak neomysta,
čo zaspal, keď bol jeho deň
hlavný, čo čakal Krista -
a prišla zatiaľ ...

Verše sú zo zbierky Piesne z Važca (Smena, Bratislava 1990).

Použité slová:

BARANČEK, BAŽIA, BDELOSŤ, BOZK, CIT, ČERTI, ČĽAP, DOVOĽ, EKOGUMA, EUCHARISTIA, GOLGOTA, HROB, HUGO, JUDÁŠ, KATI, KLINCE, KOHÚT, KOSTOL, KRASLICE, KRÁĽOVSTVO, KRÍŽOVÁ CESTA, LEJAK, LIEH, LÓS, MDLÝ, NAKAZTE, NIESLI, OCOT, ODVLEČÚ, OVCE, OVINULA, PASTIER, PAŠIE, PILÁT, PLEŤ, PLODINA, POŠTA, PUK, REŤAZ, ROZKVITNÚŤ, SKON, SNOB, SOĽ, SOKOL, SPASITEĽ, STONÁ, ŠIBAČ, ŠIMON, TASIŤ, TŔNE, TÚZ, UCHO, VEČERADLO, VEĽKÁ NOC, VINIČNÝ PLOD, VRECE, VRES, ZAPREL, ŽABA

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika
od 1. marca do 28. marca 2021

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Tomáš Hanuska
Filip Hanuska
Tomáš Daniš
Sofia Zieglerová
Daniel Hlaváč

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Jozef Zelenák, 77 r.
Mária Križanová, 79 r.
Eva Murárová, 69 r.
Helena Lenhartová, 92 r.
Patrik Šmida, 40 r.
Miroslav Zajac, 78 r.
Jaroslav Mandúch, 83 r.
Oľga Galovcová, 80 r.
Florian Mečiar, 79 r.
Žofia Peniaková, 72 r.
Valéria Kijaševová, 89 r.
Mária Gulášová, 65 r.,
Ingeborg Valková, 85 r.
Tatiana Terdyová, 77 r.
Ladislav Kosztolányi, 58 r.
Helena Müllerová, 78 r.
Antonia Chylová, 89 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie!

Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať farskému časopisu Bartolomej, budeme radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám.
Píšte na: ***bartolomej@farapd.sk***

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Marek Sabol, Dominik Kučera, Jozef Durkot, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Bernadetta Juríčková, Štefan Kollár, Zuzana Liptáková, Mária Melicherčíková, Dagmara Pavlove, Mária Pytlová, Katarína Šimkovičová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Mária Melicherčíková
str. 2 - archív piaristickej školy
str. 3, 12, 13 - Štefan Kollár
str. 12 - Alojz Vlčko (Solka)
str. 35 - Jakub Straňanek
str. 36 - Pavel Melicherčík

Tlač: PATRIA I., spol. s. r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Online prenosy svätých omší a chvál z piaristického kostola každý piatok o 18:30 hod.

Baránok Boží, Ty snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami!